

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(DRUKOWANE JAKO RĘKOPIS).

TREŚĆ:

Położenie gospodarcze Polski w maju 1939 r.	str. 147	Bilanse brutto Banku Polskiego	str. 153
---	----------	--	----------

POŁOŻENIE GOSPODARCZE POLSKI

w maju 1939 r.

(Na podstawie informacji zebranych przez Biuro Ekonomiczne oraz sprawozdań Oddziałów).

Pewne odprężenie w nastrojach politycznych, jakie dało się odczuć w maju zarówno za granicą jak i w Polsce po obfitującym w wyjątkowe wydarzenia okresie dwóch poprzednich miesięcy, wywarło również wpływ na sytuację rynku pieniężnego. Odływ wkładów z instytucji kredytowych uległ w porównaniu z kwietniem znacznemu zmniejszeniu a w niektórych instytucjach nawet zahamowaniu. Jakkolwiek wkłady terminowe poprzednio wypowiedziane były jeszcze podejmowane, to wkłady à vista wykazały nawet w końcu miesiąca pewien wzrost. Poprawa na tym odcinku widoczna była również w Pocztovej Kasie Oszczędności, w której wprowadzie stan wkładów oszczędnościowych uległ w miesiącu sprawozdawczym zmniejszeniu o ok. 30 mln. zł, jednak spadek ten wyniósł niespełna 40% odpływu każdego z dwóch poprzednich miesięcy.

Pomimo, że na odcinku wkładów sytuacja uległa pewnej poprawie w porównaniu z dwoma poprzednimi miesiącami, to jednak instytucje finansowe nie rozszerzały swej działalności kredytowej pragnąc przede wszystkim utrzymać na odpowiednim poziomie swe pogoście kasowe. Jak wynika z posiadanych fragmentarycznych informacji niektóre instytucje z tegoż względu ograniczyły nawet swą działalność kredytową w porównaniu z kwietniem. Z drugiej strony zapotrzebowanie rynku na kredyt, wprowadzie nieco mniejsze niż w marcu i kwietniu, było nadal znaczne. Pozostawało to w związku m. i. ze zwiększonym zapotrzebowaniem środków na: zapłatę raty

Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, sfinansowanie zapasów surowców oraz tworzenie większych rezerw kasowych przez niektóre przedsiębiorstwa.

Omówione wyżej czynniki przyczyniały się do zacieśnienia rynku i podrożenia kredytu. Bank Polski, pragnąc przeciwdziałać skurczeniu się działalności kredytowej aparatu bankowego, uruchomił pewne kredyty, poza normalnymi, przeznaczone specjalnie nie na pomoc w przypadku odpływu wkładów, lecz celem przeciwdziałania zmniejszeniu się operacyj czynnych. Z tych samych motywów i pragnąc równocześnie przeciwdziałać pewnym trudnościom jakie dały się zaobserwować na rynku łódzkim, Bank zawiesił na czas do 5 lipca przepis, według którego okres obiegu weksli w branży włókienniczej nie powinien przekraczać 6 miesięcy od daty wystawienia do dnia płatności.

W pierwszych dniach czerwca otwarty został w Cieszynie nowy oddział Banku Gospodarstwa Krajowego.

Na rynku lokacyjnym panowała nadal słaba tendencja. Podaż papierów przewyższała znacznie popyt, co spowodowało obniżenie się notowań przy małych obrotach giełdowych. Najsilniej spadły kursy 3% premiovej pożyczki inwestycyjnej. Bank Polski prowadził w dalszym ciągu akcję interwencyjną. Pod sam koniec miesiąca tendencja doznała pewnej poprawy, co jednak uwidoczniło się tylko nieznacznie w kursach.

W dziale pożyczek państwowych 4% poż. konsolidacyjna zniżkowała o 1·75 zł do 61·50, 4½% poż. wewnętrzna o 1·50 zł do 60·50 a 5% poż. konwersyjna o 2 zł do 65—. Kurs 3% premiiowej poż. inwestycyjnej I Em. obniżył się o 8·50 zł do 77·50, zaś II Em. o 6 zł do 78·50. „Dolarówka” spadła o 1 zł do 40·50. Notowania 4½% listów zastawnych warszawskich ziemskich obniżyły się o 2·75 zł do 56·50, zaś 5% l. z. miasta Warszawy o 3·50 zł do 66—.

Oprocentowanie rzeczywiste i rentowność ważniejszych pożyczek państwowych i listów zastawnych kształtowały się w maju jak następuje:

Oprocentowanie rzeczywiste

	1938	1939				
	27. 5	5. 5	12. 5	19. 5	26. 5	
4% konsolid. 1936 r. .	5·90	6·30	6·50	6·50	6·50	
4½% wewn. 1937 r. .	6·95	7·26	7·44	7·44	7·44	
5% konwers. 1924 r. .	7·14	7·46	7·69	7·69	7·69 ¹⁾	
4½% l. z. T. K. Z. W.	6·98	8·00	8·13	7·89	8·14	
5% l. z. T. K. m. W. .	6·85	7·35	7·49	7·58	7·98	

Rentowność

	1938	1939				
	27. 5	5. 5	12. 5	19. 5	26. 5	
4% konsolid. 1936 r. .	6·82	6·65	6·86	6·86	6·86	
4½% wewn. 1937 r. .	8·11	8·62	8·85	8·85	8·86	
5% konwers. 1924 r. .	7·67	8·06	8·33	8·33	8·33 ¹⁾	
4½% l. z. T. K. Z. W.	7·11	8·14	8·27	8·03	8·29	
5% l. z. T. K. m. W. .	7·20	7·79	7·93	8·02	8·46	

W dziale akcyjnym panował zastój. W końcu miesiąca kursy akcji przemysłowych podniosły się przy słabych jednak nadal obrotach. Akcje Banku Polskiego notowane były na ultimo maja po 107 wobec 116·50 przed miesiącem.

Na giełdzie warszawskiej obroty papierami procentowymi wyniosły w maju 8·1 mln. zł wobec 9·4 mln. w kwietniu a 7·3 mln. w analogicznym miesiącu r. ub., zaś obroty akcjami 1·3 mln. zł wobec 2·1 mln. w miesiącu poprzednim a 1·0 mln. w maju r. ub.

Działalność kredytowa Banku Polskiego. Portfel weksli, warrantów, czeków i kuponów powiększył się w maju o 35·9 mln. do 548·2 mln. zł. Portfel biletów skarbowych wzrósł nieznacznie o 0·3 mln. do 117·8 mln. zł.

¹⁾ Według kursu z 25. 5. 1939 r.

Obniżyły się natomiast pożyczki i kredyty zabezpieczone zastawami o 21·9 mln. do 151·8 mln. zł. Ogółem stan wyżej wymienionych trzech pozycji bilansowych wzrósł o 14·3 mln. do 817·8 mln. zł.

Portfel papierów procentowych własnych powiększył się w miesiącu sprawozdawczym o 6·2 mln. do 152·7 mln. zł.

Kwoty udzielonych kredytów oraz portfeli papierów procentowych wynosiły na koniec maja w porównaniu ze stanami sprzed miesiąca i sprzed roku:

(w milionach zł)

	1938	1939	
	31. 5	30. 4	31. 5
Portfel wekslowy	647·1	512·3	548·2
Portfel weksli zagran. ¹⁾ .	2·2	1·5	1·9
Portfel biletów skarb. . .	40·1	117·5	117·8
Pożyczki zabezp. zast. . .	31·9	173·7	151·8
Dług bezproc. Skarbu . . .	45·0	45·0	45·0
Dług oprocent. Skarbu . .	—	327·0	327·0
Oblig. P. K. P. i P. F. D.	—	188·0	188·0
Razem kredyty	766·3	1.365·0	1.379·7
Papiery proc. własne . . .	127·6	146·5	152·7
Papiery funduszu zapas. .	88·7	74·8	74·8
Ogółem	982·6	1.586·3	1.607·2

Podział portfeli Banku Polskiego według podawców przedstawiał się jak następuje:

(w milionach zł)

	1938	1939	
	31. 5	30. 4	31. 5
Banki	552·2	391·9	413·8
Komun. kasy oszczęd. . .	11·7	26·7	30·9
Spółdzielnie kredytowe . .	20·9	24·6	24·7
Razem inst. kred.	587·8	443·2	469·4
Przemysł	40·2	46·4	55·7
Rolnictwo	2·8	2·2	2·1
Handel	13·8	18·1	18·6
Różne	2·5	2·4	2·4
Ogółem	647·1	512·3	548·2

W portfelu Banku Polskiego znajdowało się dnia 31 maja akceptów Banku Akceptacyjnego za 155·6 mln. zł wobec 158·5 mln. na ultimo miesiąca poprzedniego. Kwota weksli rolniczozastawowych obniżyła się na koniec maja do 0·3 mln. wobec 4·8 mln. zł przed miesiącem.

¹⁾ Objęty pozycją bilansową „pieniądze zagraniczne i dewizy”.

Obieg pieniężny. Ogólna suma obiegu pieniężnego osiągnęła na koniec maja 2.312'6 mln. zł tj. o 40'7 mln. więcej niż przed miesiącem. Obieg biletów bankowych powiększył się o 33'2 mln. do 1.841'0 mln. zł, zaś obieg monet srebrnych i bilonu wzrósł o 7'5 mln. do 471'6 mln. zł.

Banki i wkłady w kwietniu. Bilans łączny 26 banków prywatnych i 27 domów bankowych na 30 kwietnia r. b. sporządzony przez Inspektorat Bankowy Ministerstwa Skarbu wykazuje zmniejszenie, w porównaniu z końcem marca, stanu wkładów i rachunków bieżących o 50'6 mln. zł.

Ogólna suma udzielonych kredytów obniżyła się o 6'9 mln. zł, z czego na zmniejszenie kredytów w rachunkach bieżących (zabezpieczonych) przypadało 6'0 mln. zł.

Na wypłatę wkładów instytucje bankowe zacerpnęły środków drogą zwiększonego o 21'7 mln. zł redyskonta oraz wzrostu kredytów lombardowych o 5'9 mln. zł. Poza tym obniżyły się w omawianych instytucjach rezerwy kasowe o 19'7 mln. zł.

Pogotowie kasowe (czyli stosunek sum do dyspozycji, biletów skarbowych i walut zagranicznych do sumy wkładów, rachunków bieżących, różnych natychmiast płatnych zobowiązań, zobowiązań wobec banków krajowych i zagranicznych oraz sum przechodnich) obniżyło się we wszystkich bankach i domach bankowych łącznie z 9'6% w końcu marca do 7'7% na 30 kwietnia, wobec 7'4% przed rokiem.

Zmiany, jakie zaszły w kwietniu w stanie wkładów ilustruje następujące zestawienie:

(w milionach zł)

	31. III. 1939		30. IV. 1939	
	oszczędnościowe i terminowe	czekowe i na r-ch bieżących	oszczędnościowe i terminowe	czekowe i na r-ch bieżących
w B. G. K. ¹⁾ . .	193'4	230'1	173'1	234'1
„ P. B. R. ¹⁾ . .	101'7	49'9	94'8	50'1
„ P. K. O. . .	742'6	243'2	665'0	256'5
„ bankach ²⁾ . .	268'0	403'3	243'9	376'9
„ k. k. o. ³⁾ . .	716'7	115'0	669'6	117'5
	2.021'7	1.041'5	1.846'4	1.035'1
	3.063'2		2.881'5	

— 181'7

¹⁾ Bez lokat Skarbu Państwa.

²⁾ Według bilansu łącznego, zestawionego przez Inspektorat Bankowy Min. Skarbu; dane obejmują 26 banków i 27 domów bankowych.

³⁾ Dane (prowizoryczne) obejmują 350 kas.

Rolnictwo. Na rynku zbożowym utrzymała się w maju mocna na ogół tendencja. Obniżyły się jedynie w drugiej połowie miesiąca ceny żyta w związku ze zmniejszeniem zapotrzebowania ze strony odbiorców krajowych. Zapasy tego ziarna są na przednówku większe niż w innych rodzajach zboża.

Pod koniec miesiąca sprawozdawczego zawarte zostało porozumienie przewidujące m.i. częściowe odmrożenie należności belgijskich w Polsce drogą eksportu żyta i jęczmienia. Transakcja ta, na sumę około 7 mln. zł, rozciąga się na zboże z poprzednich zbiorów oraz na ziarno z nowej kampanii.

Urzędowe notowania dolnej granicy cen na giełdzie poznańskiej wynosiły w dniu 27 maja (w nawiasach ceny z 24 kwietnia) za 100 kg: dla pszenicy 21'25 zł (20'75), dla żyta 14'50 zł (15'—), dla jęczmienia kaszanego 18'50 zł (18'25) oraz dla owsa 17'10 zł (16'10).

Stan zasiewów w połowie maja i na początku czerwca przedstawiał się — wg oceny Głównego Urzędu Statystycznego — jak następuje:¹⁾

	1938	1939	
	1. 6	15. 5	1. 6
Pszenica ozima	3'7	3'4	3'6
Żyto	3'4	3'4	3'6
Pszenica jara	3'2	3'1	3'3
Jęczmień	3'2	3'1	3'3
Owies	3'1	3'1	3'3
Ziemniaki	3'0	.	2'9

Deszcze i grady oraz miejscami wylewy rzek poczyniły na zachodzie i południu kraju szkody w zasiewach. Jak wynika jednak z wyżej przytoczonej tabeli, ogólny stan zbóż oceniany jest jako lepszy niż w analogicznym okresie r. ub. Jedynie ziemniaki, które szczególnie ucierpiały od nadmiaru wilgoci przedstawiały się mniej korzystnie.

Na rynku zwierząt rzeźnych utrzymała się tendencja dobra przy lekkiejwyżce cen zwłaszcza nierogaczyny. Masło nieco staniało, co jest w tym okresie zjawiskiem normalnym. Jaja znajdowały zwiększony zbyt zarówno w kraju, jak i za granicą.

¹⁾ W stopniach kwalifikacyjnych, przy czym 5 oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły.

W wyniku przetargów hodowcy polscy uzyskali zamówienia na dostawę przeszło tysiąca koni artyleryjskich dla Turcji i Bułgarii.

Przemysł. O ile na produkcji niektórych przemysłów wytwarzających dobra konsumcyjne dla rynku krajowego odbiło się ograniczenie zakupów przez publiczność, o tyle gałęzie przemysłu pracujące dla obrony Państwa, a także częściowo na eksport, korzystały ze sprzyjającej koniunktury.

Ruch budowlany mieszkaniowy ograniczał się w przeważającej mierze do wykańczania rozpoczętych poprzednio domów. W związku z tym wzrósł popyt na różne materiały instalacyjne metalowe, ceramiczne i drewnne oraz na marmury kieleckie. Budowane i projektowane inwestycje przemysłowe koncentrują się w Centralnym Okręgu Przemysłowym, przy czym nowe wytwórnie planowane są w północnej części tego obszaru. Uzyskana ostatnio francuska pożyczka elektryfikacyjna (na ogólną kwotę około 60 mln. zł) pozwoli na szerszą rozbudowę sieci elektrycznej w centrum kraju. Jeśli chodzi o projektowane na bliższą przyszłość większe obiekty przemysłowe, wymienić należy hutę aluminium koło Stalowej Woli, której budowę już rozpoczęto, montownię francuskich samochodów „Renault” w okręgu lubelskim oraz cementownię w Bodzechowie.

Przemysł węglowy. Wydobycie i zbył węgla, poza Zaolziem, wynosiły w maju:

(w tysiącach ton)

	1938 maj	1939	
		kwiecień	maj ¹⁾
Wydobycie	2'858	3.116	3 360
Zbył w kraju	1.659	1.921	2.088
Eksport	935	1'007	1.108
Ogółem zbył	2.594	2.928	3.196

Łącznie z produkcją zagłębia karwińskiego ogólne cyfry wydobycia i zbytu węgla polskiego przedstawiały się następująco:

(w tysiącach ton)

	1939	
	kwiecień	maj ¹⁾
Wydobycie	3.766	4.021
Zbył w kraju	2.251	2.423
Eksport	1.276	1.389
Ogółem zbył	3.527	3.812

¹⁾ Dane prowizoryczne.

Wydobycie oraz zbył węgla w kraju wzrosły jeszcze w porównaniu z miesiącem poprzednim głównie pod wpływem zwiększania zapasów przez przemysł. Dostawy dla kolei wyniosły 80% normy miesięcznej. Korzystnie kształtował się nadal eksport drogą morską, przy czym wzrosło zainteresowanie węglem polskim na rynkach bliskiego wschodu.

W dziedzinie produktów węglopochodnych duże ożywienie panowało w destylarniach smół i fabrykach benzoli, przejmujących do przeróbki część surowej produkcji koksowni zaolziańskich a ponadto przerabiających tę część surowych benzoli górnośląskich, którą dotychczas wywożono w stanie surowym za granicę. Ten ostatni fakt stoi w związku z nałożeniem prohibicyjnego cła na eksport odpowiednich produktów.

Przemysł naftowy. Wydobycie ropy oraz produkcja przemysłu rafineryjnego utrzymały się w maju na poziomie miesiąca poprzedniego. Cena za cysternę marki Borysław podwyższona została z 1.700 na 1.725 zł.

Hutnictwo żelazne. Produkcja hutnicza, wyniosła w maju w porównaniu z cyframi za kwiecień i analogiczny miesiąc r. ub. (dane za maj 1938 r. — bez Zaolzia):

(w tysiącach ton)

	1938 maj	1939	
		kwiecień	maj ¹⁾
Surówka	64'9	113'7	121'9
Stal	111'8	171'9	182'4
Wyroby walcowane . .	86'6	111'2	126'5
Rury	7'0	9'1	10'0

Jak z zestawienia powyższego wynika wzrosła w miesiącu sprawozdawczym wytwórczość we wszystkich gałęziach hutnictwa żelaznego.

Syndykat Polskich Hut Żelaznych przydzielił w maju hutom 34'7 tys. ton zamówień krajowych wobec 62'3 tys. w miesiącu poprzednim i 41'0 tys. ton w maju r. ub. Zmniejszenie się kwoty zamówień tłumaczone jest chwilowym wyczerpaniem płynnych środków w przedsiębiorstwach będących odbiorcami wyrobów hutniczych. Zaznaczyć poza tym wypada, że w kwietniu kwota zamówień była wyjątkowo wysoka. Słabszy dopływ obciążunków nie wpłynął na stan zatrudnienia hut, które pracowały wykorzystując prawie całko-

¹⁾ Dane prowizoryczne.

wicie swe zdolności produkcyjne. W hutach górnośląskich dokonano kilku nowych inwestycji.

Huty zaolziańskie, a mianowicie Spółka Górniczo - Hutnicza Karwina - Trzyniec S. A. w Cieszynie i Albert Hahn, Rurownia w Boguminie, przystąpiły z terminem do końca 1941 r. do syndykackiej umowy eksportowej. Definitywne uprawnienia wywozowe tych hut ustalone zostaną po uregulowaniu kwot dla eksportu z Zaolzia na terenie karteli międzynarodowych. Do tego czasu wyznaczono prowizoryczne kontyngenty miesięczne. Obecnie wszystkie huty i rurownie polskie w liczbie 12 samodzielnych przedsiębiorstw zorganizowane są w Związku Eksportowym Polskich Hut Żelaznych.

Hutnictwo cynkowe. W porównaniu z miesiącem poprzednim wzrost wykazała produkcja cynku, kwasu siarkowego i ołowiu, obniżyła się zaś wytwórczość blachy cynkowej. Natomiast w porównaniu z majem r. ub. powiększyła się jedynie produkcja cynku.

Przemysł metalowy, zwłaszcza zaś zakłady pracujące bezpośrednio lub pośrednio dla potrzeb obrony kraju, był dobrze zatrudniony. Odczuwać się dawało jednak wyczerpanie środków obrotowych przedsiębiorstw, wywołane zwlekaniem z regulowaniem należności m. i. przez niektórych odbiorców publicznych. Nie rozwiązana pozostała również sprawa finansowania zapasów surowców, zwłaszcza zaś metali kolorowych sprowadzanych z zagranicy. W związku z niemożnością liczenia na dostawy maszyn z Niemiec, przemysł skierował swe zainteresowania na rynek amerykański, gwarantujący najszybszą dostawę. Uwydatnił się przy tej okazji brak odpowiednich stosunków handlowych i bankowych ze Stanami Zjednoczonymi.

Przemysł drzewny. Sytuacja w przemyśle drzewnym doznała znacznej poprawy w związku ze wzrostem cen na zagranicznych rynkach odbiorczych. Również i zapotrzebowanie krajowe nieco wzrosło wskutek zamówień na roboty publiczne. Poprawa zaznaczyła się także w przemyśle dyktowym. Ograniczeniu uległ natomiast wywóz drzewa do Niemiec celem zapobieżenia narastaniu zamrożonych wierzytelności polskich. Pewne trudności w eksporcie wywołane zostały sytuacją polityczną w Gdańsku. Kupcy wileńscy badają sprawę wywozu drzewa przez Rygę. Pertraktacje na ten temat są w toku.

Przemysł włókienniczy. W okręgu łódzkim produkcja i obroty były niższe od cyfr z maja r. ub. Wypłacalność odbiorców pogorszyła się we wszystkich grupach przemysłu włókienniczego. Ze względu na brak odbiorców wzrosły znacznie zapasy przędzy w składach fabrycznych, unieruchamiając płynne środki przedziałników. Wzrosły również niesprzedane zapasy niektórych innych wyrobów oraz pojawiły się zwroty od odbiorców. W związku z trudnościami zbytu ceny zostały w niektórych wypadkach obniżone.

W pierwszych dniach czerwca, wskutek zwiększonego zbytu artykułów letnich, sytuacja przemysłu łódzkiego uległa poprawie.

W okręgu białostockim uruchomienie zespołów przedziałniczych utrzymało się na poziomie poprzedniego miesiąca, mimo że w maju przemysł białostocki rozpoczyna główny swój sezon produkcji. Wpłynęło na to słabe wywiązywanie się odbiorców krajowych z zobowiązań z poprzedniego sezonu. Eksport doznał lekkiego wzrostu, był on jednak daleki od rezultatów osiągniętych w latach korzystnej koniunktury.

W okręgu bielskim sytuacja przedstawiała się analogicznie do omówionych wyżej okręgów.

Wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej wynosił w kwietniu 129·4 wobec 126·8 w marcu i 116·9 w analogicznym miesiącu r. ub. Wzrost produkcji objął głównie gałęzie dóbr wytwórczych, w tym szczególnie przemysł metalowy, elektrotechniczny, chemiczny i hutnictwo żelazne. Wskaźnik produkcji dóbr spożycia nie wykazał znaczniejszych zmian, gdyż spadek produkcji w przemyśle włókienniczym został skompensowany przez wzrost wytwórczości w pozostałych gałęziach dóbr spożycia. Poza tym znaczny wzrost produkcji nastąpił w przemyśle węglowym.

Stan zatrudnienia w górnictwie, hutnictwie oraz większym i średnim przemyśle przetwórczym i zakładach użyteczności publicznej w całym kraju wynosił w końcu kwietnia 858 tys. wobec 827 tys. w miesiącu poprzednim (porównanie z kwietniem 1938 r., w którym stan zatrudnienia wynosił 787 tys. osób, nie jest miarodajne wobec przyłączenia w międzyczasie Śląska Zaolziańskiego). W porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosło m. i. zatrudnienie w górnictwie i hutnictwie oraz w przemysłach: mineralnym, budowlanym, me-

talowym, chemicznym, drzewnym i spożywczym; zmniejszyło się natomiast zatrudnienie w przemyśle włókienniczym.

W maju nastąpił dalszy wzrost zatrudnienia m. i. w związku z szerszym uruchomieniem robót publicznych. Równocześnie obniżyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Pewne trudności w zatrudnieniu nadmiaru rąk robotnych odczuwają okolice, które dostarczały robotników rolnych do Niemiec oraz krajów zachodnio-europejskich. Do tych ostatnich wyjazd jest obecnie możliwy jedynie drogą morską wobec nieudzielania przez Niemcy pozwoleń przejazdowych. Po raz pierwszy wyjechało na Litwę 2 tys. robotników rolnych z Polski na roboty sezonowe.

Przeciętna dzienna załadowania wagonów 15-tonowych wynosiła w kwietniu 17·1 tys. wobec 16·7 tys. w marcu i 14·6 tys. w analogicznym miesiącu r. ub. (bez Zaolzia).

Liczba zarejestrowanych pojazdów mechanicznych wynosiła w końcu maja 77·1 tys. (w tym 58·2 tys. samochodów) wobec 75·2 tys. (57·2 tys.) przed miesiącem i 49·0 tys. (37·3 tys.) przed rokiem. W miesiącu sprawozdawczym sprzedano 1.023 nowych samochodów i 576 motocykli.

Handel. Obroty w handlu detalicznym utrzymały się w maju na poziomie na ogół nie niższym niż w analogicznym miesiącu r. ub. Jednocześnie, jak wynika z obserwacji niektórych Oddziałów, zainteresowanie nieruchomościami zwiększyło się, podaż ich jednak była stosunkowo nieduża.

Sprzedaż cukru w kraju powiększyła się w maju w porównaniu z analogicznym miesiącem r. ub. o 17·5%. W ośmiu pierwszych miesiącach bieżącej kampanii rozbód cukru z kontyngentu wewnętrznego osiągnął poziom o 11·0% wyższy niż w podobnym okresie kampanii 1937/38. W maju dał się również zauważyć dalszy wzrost konsumpcji piwa. W pierw-

szych pięciu miesiącach r. b. spożycie piwa wzrosło o 16·4% w porównaniu z odpowiednim okresem 1938 r.

Dziewiętnaste międzynarodowe Targi Poznańskie odbyły się przy nieco mniejszym niż w r. ub. udziale wystawców. Obroty jednakże, sądząc wg prowizorycznych informacji, były duże zarówno w dziale krajowym jak i zagranicznym.

Wskaźnik kosztów utrzymania rodziny robotniczej utrzymał się w maju na poziomie miesiąca poprzedniego tj. 60·9 wobec 61·0 przed rokiem.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych wynosił w kwietniu 55·6 wobec 55·1 w marcu i 57·2 w analogicznym miesiącu r. ub. Na wzrost wskaźnika w porównaniu z poprzednim miesiącem wpłynęła, poza podrożeniem krajowych artykułów rolnych, zwwyżka cen surowców i półfabrykatów przemysłowych uzależnionych od zagranicy.

Handel zagraniczny. Obroty handlu zagranicznego doznały w maju poważnego zwiększenia. Wskutek silniejszego wzrostu importu bilans handlowy wykazał po raz pierwszy od września r. ub. saldo ujemne w kwocie — 4·9 mln. zł wobec + 4·3 mln. w kwietniu a — 16·6 mln. w analogicznym miesiącu 1938 r. Przywóz wyraził się sumą 119·7 mln. zł, wywóz zaś 114·8 mln. zł. W porównaniu z kwietniem powiększył się zwłaszcza import miedzi i tytoniu oraz eksport jaj, drzewa i węgla.

Obroty zamorskie portu w Gdyni osiągnęły w maju rekordową wysokość 924·8 tys. ton wobec 830·9 tys. ton w kwietniu i 714·5 tys. ton w analogicznym miesiącu r. ub.

Polska flota handlowa powiększyła się w miesiącu sprawozdawczym o nowy pasażerski motorowiec transatlantycki „Sobieski”, który obsługiwać będzie linię południowo-amerykańską.

Kronika ustawodawstwa. Z ważniejszych ustaw i rozporządzeń gospodarczych i finansowych, wydanych w maju 1939 r. wymienić należy:

Obwieszczenia Ministra Skarbu

z dnia 2 maja 1939 r.

(Dz. U. R. P. Nr 46 z 22. 5. 39)

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 16 maja 1939 r.

(Dz. U. R. P. Nr 48 z 30. 5. 39)

o ogłoszeniu jednolitego tekstu statutu Banku Polskiego,

o ogłoszeniu jednolitego tekstu ustawy o wypuszczeniu biletów skarbowych.

o stemplowaniu obligacji obcokrajowych pożyczek premiovych.

Bilanse brutto Banku Polskiego

(w milionach złotych)

	31. V. 1938 r.	31. XII. 1938 r.	30. IV. 1939 r.	1 9 3 9 r.		
				m a j		
				I dekada	II dekada	III dekada
Aktywa						
1) Złoto	440·5	445·2	443·2	443·3	443·4	443·5
2) Pieniądze zagraniczne i dewizy	20·3	18·0	12·6	13·6	12·3	14·4
3) Polskie monety srebrne i bilon	45·7	28·0	53·7	53·6	58·1	46·4
4) Portfel weksli, warrantów, czek. i kupon.	647·1	830·8	512·3	536·3	537·8	548·2
5) Pożyczki i kredyty zabezp. zastawami. .	31·9	112·1	173·7	125·5	103·4	151·8
6) Portfel biletów skarbowych.	40·1	81·9	117·5	104·3	90·8	117·8
7) Portfel papierów procentowych.	127·6	131·3	146·5	149·2	151·0	152·7
8) Skarb Państwa — dług bezprocentowy . .	45·0	45·0	45·0	45·0	45·0	45·0
9) Skarb Państwa — dług oproc. książkowy.	—	—	327·0	327·0	327·0	327·0
10) Obligacje przedsiębiorstwa „P. K. P.” i Państwowego Funduszu Drogowego . .	—	—	188·0	188·0	188·0	188·0
11) Nieruchomości	20·0	20·0	20·0	20·0	20·0	20·0
12) Papiery funduszu zapasowego	88·7	88·5	74·8	74·8	74·8	74·8
13) Inne aktywa.	241·9	225·7	176·3	195·3	194·2	196·3
Pasywa						
1) Kapitał zakładowy	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
2) Fundusz zapasowy	89·0	89·0	75·0	75·0	75·0	75·0
3) Bilety bankowe w obiegu	1.123·3	1.406·2	1.807·8	1.793·2	1.775·9	1.841·0
4) Rki żyr. i inne natychm. płatne zobow.:	278·0	251·1	162·4	160·8	145·4	160·1
a) rki żyr. kas państwowych	61·6	1·4	8·0	10·1	9·6	6·1
b) rki żyr. banków i innych instyt. kredyt.	157·6	204·7	75·3	56·5	42·1	83·6
c) pozostałe rachunki żyrowe.			34·7	45·8	50·3	31·0
razem rachunki żyrowe	219·2	206·1	118·0	112·4	102·0	120·7
d) inne natychmiast płatne zobowiązania	58·8	45·0	44·4	48·4	43·4	39·4
5) Inne pasywa.	158·5	180·2	145·4	146·9	149·5	149·8
Suma bilansowa	1.748·8	2.026·5	2.290·6	2.275·9	2.245·8	2.325·9

Stopa dyskontowa $4\frac{1}{2}\%$, od pożyczek i kredytów zabezpieczonych zastawami $5\frac{1}{2}\%$.

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

DZIAŁ URZĘDOWY

RUCH SŁUŻBOWY

Odnaczenia.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej nadał:

Złoty Krzyż Zasługi

dr Mieczysławowi Anczakowskiemu — Dyrektorowi Oddziału w Bielsku,
za zasługi na polu pracy społecznej.

(Monitor Polski Nr 59 z 13. 3. 1939 r.)

Nominacje.

mgr Łęczycki Jerzy, p. o. Dyr. — mianowany Dyrektorem Oddziału w Lidzbarku.

Nadanie tytułu służbowego.

Nadano tytuł „Kontrolera“:

mgr Sokolińskiemu Franciszkowi, Kierownikowi Biura Ogólnego Sekretariatu Dyr.,
mgr Krenskiemu Józefowi, urzędn. kat. A Wydziału Personalnego Dyr.,
dr Murdzińskiemu Kazimierzowi, urzędnikowi kat. A Oddziału w Krakowie.

Przeniesienia.

Dębicki Tadeusz,	urzędnik kat. A	z Chorzowa	do Cieszyna,
Gabzdyl Franciszek,	" "	" Bielska	" "
Janecki Roman,	" "	" Białegostoku	" Równego,
Krobicki Mieczysław,	" "	ze Stanisławowa	do Kołomyi,
Kryczyk Władysław,	" "	z Gdańska	do Chorzowa,
mgr Krzyształowski Stanisław,	" "	" Łodzi	" Stanisławowa,
mgr Marcinek Stanisław,	" "	" Sosnowca	" Cieszyna,
mgr Michejda Roman,	" "	" Bielska	" "
mgr Muszyński Andrzej,	" "	" Równego	" Sosnowca,
Samolewicz Adam,	" "	" Kołomyi	" Drohobycza,
Szczepanek Alojzy,	" "	" Katowic	" Cieszyna,
mgr Wandalin-Mniszech-Horoch			
Tadeusz,	" "	" Płocka	" Wydz. Zagr. Dyr.,
Jakubowski Zygmunt,	" "	" Łomży	" Brześcia,
Kajzar Rudolf,	" "	" Tarnowa	" Cieszyna,
Rakowska Janina,	urzędniczka,	" Wydz. Person.	" Centr. Księg.,
Taszycka Kazimiera,	" "	" Łodzi	" Cieszyna,
Jabłoński Stanisław,	doz.-palacz	" Bielska	" "
Pytel Józef,	woźny	" Grodna	" Łodzi,
Płonka Stanisław,	"	" Kielc	" Grodna (w drodze dyscyplin.)

Przyjęcia.

mgr Baran Mieczysław,	kand. na urzęd. kat. A do Oddz. w Lublinie,
mgr Uranowicz Jerzy,	" " " " " " " " Inowrocławiu,
Galasiewicz Mieczysław,	" " " " B " " " Jaśle,
Kranich Antoni,	" " " " " " " " P.K.R. w Gdańsku,
Mazurek Rudolf,	" " " " " " " " Oddz. w Gnieźnie,
Roter Stanisław,	" " " " " " " " Toruniu,
Sagan Stanisław,	" " " " " " " " Chojnicach,
Wądrzyk Robert,	" " " " " " " " Sosnowcu,
Białoskórska Zofia,	" " " " " " " " Łodzi,
mgr Łakomska Kazimiera,	" " " " " " " " Tarnowie,
Mochacka Helena,	" " " " " " " " Stanisławowie.

Zwolnienia.

Stańczyk Maria,	urzędniczka kat. B z Oddz. w Katowicach,
Hanausek Helena,	kand. na urzęd. " " " " " " Tarnowie.

Emerytowania.

Feldblum Aleksander,	urzędnik kat. A z Oddz. Głównego,
Kowalski Stanisław,	" " " " " " (w drodze dyscypl.).

Zmarli.

Wichura Wanda,	urzędniczka kat. B z Oddz. w Katowicach.
----------------	--

Termin przechowywania formularzy.

W „Spisie formularzy Banku Polskiego“ należy zmienić termin przechowywania formularzy Nr 424, 428 i 431 z 1 roku na 3 lata.

Z Biblioteki Banku Polskiego.

W czasie od 1 do 30 kwietnia r. b. włącznie, Biblioteka nabyła lub otrzymała, poza zakupionymi na stałe do użytku Wydziałów, następujące wydawnictwa:

19/43 R. Billiard	— L'impôt monétaire, Bruxelles 1938.
58/31 E. Babelon	— Les origines de la monnaie, Paris 1897.
59/4 E. Cannan	— The Paper Pound of 1797-1821, London 1925.
58/27 F. W. Dreyse	— Reichsbank und Währung, Berlin 1937.
58/26 R. Eber dr	— Die konjunkturpolitischen Möglichkeiten der Bank von England in der Vor- und Nachkriegszeit, München 1938.
164/35-b T. E. Gregory	— La stabilisation monétaire et la reprise des affaires (Congrès de Paris 1935, Document Nr. 4), Paris 1935.
156/30 S. Gryziewicz	— Rynek węglowy w Polsce, Katowice 1939.
59/9 F. Hochstetter	— Wirtschaftsdeutung, Leipzig 1938.

- 158/39 *M. A. Heilperin* — International Monetary Economics, London 1939.
58/32 *R. A. Konkle* — Thomas Willing and the first American Financial System, Philadelphia 1937.
58/37 *M. Kalecki* — Economic Fluctuations, London 1939.
59/6 *W. Kalveran dr* — Bankbetriebslehre, Berlin 1939.
59/1 *J. E. Meade* — Economie politique et politique économique, Paris 1939.
58/30 *A. W. Marget* — The Theory of Prices Vol. I., New York 1938.
58/33 *M. B. Northrop* — Control Policies of the Reichsbank 1924 - 1933, New York 1938.
58/35 *M. Orłowski dr* — Gospodarka obronna w Niemczech, Warszawa 1939.
58/36 *H. Radocki* — C. O. P. w Polsce, Warszawa 1939.
58/34 *J. Robinson* — Wstęp do teorii zatrudnienia, Warszawa 1939.
(tłom. K. Studentowicz)
58/29 *M. Spatz* — Die Geschichte und die Politik der Bank von Polen, Genewa 1937.
59/3 *S. Seiffert dr* — Der rechtliche Schutz der Bankdepositeneinleger, Göttingen 1937.
59/7 *W. Trąpczyński dr* — Proces kapitalizacyjny, Poznań 1939.
161/55 *H. Thornton* — Paper Credit of Great Britain (1802), London 1939.
59/2 *F. Whitmore* — The Money Machine, London 1930.
59/5 *K. Wiedenfeld dr* — Die Raumbeziehungen im Wirtschaften der Welt, Berlin 1939.
58/38 *W. Zbrowski* — Zagadnienie rynku pieniężnego w Polskiej polityce zagranicznej, Warszawa 1939.
59/8 praca zbiorowa — Die Kreditwirtschaft, t. I. Leipzig 1927.
-

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

DZIAŁ URZĘDOWY

RUCH SŁUŻBOWY

Odznaczenia.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej nadał za pracę w dziele odzyskania niepodległości

Krzyż Niepodległości

Stanisławowi Pawelcowi, woźnemu-dozorcy Oddziału w Gdyni.

(Monitor Polski Nr 64 z 19. 3. 1937 r.)

Medal Niepodległości

Eugeniuszowi Urbańczykowi, urzędnikowi Oddziału w Grodnie.

(Monitor Polski Nr 73 z 29. 3. 1939 r.)

Pan Prezydent Rzeczypospolitej nadał za zasługi na polu pracy społecznej

Złoty Krzyż Zasługi

Michałowi Stanisławowi Kossakowskiemu, Dyrektorowi Oddziału w Poznaniu.

(Monitor Polski Nr 14 z 18. 1. 1939 r.)

Ignacemu Chmielakowi, urzędnikowi kat. A Oddz. w Krakowie.

(Monitor Polski Nr 26 z 1. 2. 1939 r.)

Pan Prezes Rady Ministrów nadał za zasługi na polu pracy społecznej

Srebrny Krzyż Zasługi (po raz drugi)

Bronisławowi Politowskiemu, urzędnikowi kat. A Oddz. w Brześciu n.B.

(Monitor Polski Nr 199 z 1. 9. 1938 r.)

Srebrny Krzyż Zasługi

Tadeuszowi Wysockiemu, urzędnikowi kat. A Oddz. w Rzeszowie.

(Monitor Polski Nr 11 z 14. 1. 1939 r.)

Janowi Gryzieckiemu, urzędnikowi kat. B Oddz. w Rzeszowie.

(Monitor Polski Nr 27 z 3. 2. 1939 r.)

Janowi Górcce, pracownikowi Introligatorni B. P.

(Monitor Polski Nr 226 z 3. 10. 1938 r.)

Powierzenie obowiązków.

Dyrekcja Banku powierzyła pełnienie obowiązków:

Zastępcy Naczelnika Wydziału Administracyjnego Dyrekcji

p. Piotrowi Kiedrytzowi

— urzędnikowi Centr. Księgowości,

Zastępcy Dyrektora Oddziału w Gnieźnie

p. mgr Franciszkowi Lewickiemu — urzędnikowi Wydz. Kredyt. Dyr.

Przeniesienia.

mgr Bałtarowicz Rudolf,	urzędnik	kat. A	z Centr. Księg.	do Wydz. Administr.,
Brzezowski Adam,	"	"	" " Lublina	" Oddz. Głównego,
Drzewicki Józef Jakub,	"	"	" " Bydgoszczy	" Leszna,
Gregor Marian,	"	"	" " Kielc	" Katowic,
Iwanowski Kazimierz,	"	"	" " Włocławka	" Wilna,
Kleszczewski Antoni,	"	"	" " Torunia	" Włocławka,
Krzyszkowski Kazimierz,	"	"	" " Chorzowa	" Bielska,
Kutek Tadeusz,	"	"	" " Włocławka	" Bydgoszczy,
Oźga Jan,	"	"	" " Leszna	" Łucka,
mgr Witkowski Kazimierz,	"	"	" " Drohobycza	" Biura Kom. Dewiz.,
mgr Domańska Janina,	urzędnicza	"	" " Oddz. Główn.	" Centr. Księg.,
Tugendreich Irena,	"	"	" " Centr. Księg.	" Oddz. Głównego,
Olexiński Feliks,	urzędnik	" B	" " Łucka	" Bielska,
Traciłowski Adam,	"	"	" " Równego	" Katowic.

Przyłącza.

Fryze Feliks,	kand. na urzędnika	kat. A	do Oddz. w Chorzowie,
mgr Piotrowski Feliks,	"	"	" " " " Toruniu,
mgr Reiss Kazimierz,	"	"	" " " " Włocławku,
Dmytrów Tadeusz,	"	"	" B " " Łodzi,
Gorgol Zygmunt,	"	"	" " " " Głównego,
Rynkiewicz Efrem,	"	"	" " " " w Równem,
Malinowska Halina,	"	"	" " " " Katowicach,
Sowa Szymon,	kontr. urzędnik	"	" " " " Łodzi.

Zmarli.

Leszyński Józef,	emerytowany Dyrektor Oddziału w Drohobyczu,
Orłowski Stanisław,	" urzędnik z Warszawy.

UZUPEŁNIENIE „SPISU FORMULARZY”.**Nowe formularze.**

Nr. formularza	NAZWA FORMULARZA	Termin przechowy- wania		Rodzaj formularza	Przeciętna ilość formula- rzy, potrzebna w Oddziale		U w a g a
		mie- sięcy	lat		mie- sięcz- nie	rocz- nie	
Centr. 526	Zestawienie sum z inkasa Reichsbanku przekazane za pośrednictwem P.I.R.		3	kartka			W miarę potrzeby

Unieważnione formularze.

Nr. formularza	NAZWA FORMULARZA	Termin przechowy- wania		Rodzaj formularza	Przeciętna ilość formu- lary potrzebna w Oddziale		U w a g a
		mie- sięcy	lat		mie- sięcz- nie	rocz- nie	
292	Asygnariusz obliczeniowy do zamiany kuponów dolarowych na 3% Bony Skarbu Państwa		10	blok			w miarę potrzeby
293	Załącznik do raportu kasowego „Ministerstwo Skarbu — zamiana kuponów“		10	blok			„ „
293/I	Załącznik do raportu kasowego „Ministerstwo Skarbu — zamiana kuponów“		10	blok			„ „ tylko Oddz. Gł.

Z Biblioteki Banku Polskiego.

W czasie od 1 do 31 maja rb. włącznie, Biblioteka nabyła lub otrzymała, poza zakupionymi na stałe do użytku Wydziałów, następujące wydawnictwa:

180/8-9	W. J. Ashley	— An Introduction to English Economic History and Theory, 2 tomy, London 1931.
59/36	P. M. Atkins	— Bank Secondary Reserve and Investment Policies, New York 1930.
59/20	A. Z. Arnold	— Banks, Credit and Money in Soviet Russia, New York 1937.
59/16	G. W. Braun dr	— Technik und Folgen der Devaluation, Baden 1938.
180/7	M. Bodfish	— Savings and Loan Principles, New York 1938.
59/14	P. Doyen	— Essai d'une théorie sur l'intérêt du capital, Paris 1938.
180/12	J. Delannès	— La monnaie fondante, Paris 1938.
59/32	G. W. Edwards	— The Evolution of Finance Capitalism, London 1938.
59/28	P. Einzig	— World Finance 1938-1939, London 1939.
59/12	A. Effenberg	— Krisenpolitische Geldschöpfung mit nichtinflationistischer Wirkung, Hamburg 1938.
182/12	A. Grodek	— Piotr Maleszewski (1767-1828) i jego nauka społeczna, Warszawa 1936.
182/13	„	— Idea Banku Narodowego, Geneza Banku Polskiego (1763-1828), Warszawa 1936.
182/18	S. Głabiński	— Ekonomika Narodowa, Lwów S. A.
180/11	G. Grenier	— La mobilisation financière de la France en 1914, Paris 1928.
120/4	R. Herzog dr	— Aus der Geschichte des Bankwesens im Altertum, Giessen 1919.
59/35	Ch. O. Hardy	— Credit Policies of the Federal Reserve System, Washington 1922.
180/4	Ch. D. Herisson	— La Politique Economique Internationale des Etats-Unis depuis la guerre, Paris 1939.
180/2	W. Kornatowski dr	— Kryzys bankowy w Polsce 1793 roku, Warszawa 1937.
182/14	L. Koźmiński dr	— Wielkie przedsiębiorstwa handlu detalicznego we Francji, Warszawa 1937.

- 182/17 *Z. Sobańska-Kieniewiczowa*— Zużycie wyrobów przemysłowych na wsi w roku 1932/33, Warszawa 1939.
- 59/15 *P. Lambert* — La théorie quantitative de la monnaie, Paris 1938.
- 59/29 *W. Mateńko* — Zagadnienie monopolów skarbowych w Polsce, Warszawa 1939.
- 180/1 *Z. Meliński dr* — Gospodarka obrony narodowej Italii, Warszawa 1939.
- 59/19 *W. C. Mitchell* — The Backward Art of Spending Money, New York 1937.
- 180/15 *S. D. Obradovic* — La politique commerciale de la Yougoslavie, Belgrade 1939.
- 59/10 *G. Pirou* — Kryzys kapitalizmu, Warszawa 1939.
- 44/9 *K. R. Ringel dr* — Warenclearing, Berlin 1937.
- 16/41-b *R. Rybarski* — System ekonomii politycznej 3-ci tom, Warszawa 1939.
- 182/8 *St. Rychliński* — Przeobrażenia społeczne w Stanach Zjednoczonych na tle urbanizacji, Warszawa 1937.
- 182/10-11 *F. Skarbek hr* — Pisma ekonomiczne, Pisma społeczne, Warszawa 1936/37,
- 59/11 *H. Strathus dr* — Die Zukunft des Kredits, Berlin 1939.
- 59/17 *R. D. Skinner* — 7 Kinds of inflation and what to do about them, London 1937.
- 59/30 *St. Skwarczyński* — Czynniki wzrostu produkcji rolniczej, Warszawa 1939.
- 182/16 *M. Sowiński dr* — Rynek żywcza w oświeceniu ekonomii rolniczej, Warszawa 1939.
- 180/13 *A. Schwinnen* — Le problème de la dévaluation monétaire dans la Grand Duché de Luxembourg, Luxembourg, 1938.
- 59/13 *R. Verret* — Le problème du controle des changes en France, Paris 1938.
- 59/37 *W. Vissering dr* — On Chinese Currency Coin and Paper Money, Leiden 1877.
- 59/34 *J. Winiewicz* — Mobilizacja sił niemieckich w Polsce, Warszawa 1939.
- 59/18 *J. R. Walker* — Bank Credit as Money, New York 1937.
- 59/33 *W. Zaklika dr* — Bilans obrotów gotówkowych rolnictwa polskiego, Lwów 1933.
- 180/5 *Z. Zahariade* — Le Statut Financier des Services Publics Internationaux, Paris 1938.
- 180/10 — — Polityka złota St. Zjednoczonych w oświeceniu Ministra Skarbu H. Morgenthau — odpowiedź na list przewodniczącego Komisji Bankowej i Monetarnej Senatu, Washington 1939.
- 180/14 — — Jahrbuch für Wehrpolitik und Wehrwissenschaften 1939, Hamburg 1939.
- 180/6 — — Government Measures for the Relief of Agriculture in Sweden since 1930, Stockholm 1939.
- 59/31 — — Stosunek skarbu śląskiego do Skarbu Państwa, Katowice 1939.
- 59/27 — — The Baltic States Estonia, Latvia, Lithuania, London 1938.
- 60/33 *Wyd. Ligi Narodów* — Aperçu de la situation monétaire 1938/39, Genewa 1939.
- 60/34 " " " — Les Banques Commerciales et Centrales 1938/39, Genewa 1939.